

BTÉRT tárgyak

Tantárgy neve: Operák Operas	Tantárgy Neptun kódja: BTÉRT46
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófia
	Tantárgyelem: szabadon választott
Tárgyfelelős (név, beosztás): Gáspár Csaba László	
Javasolt félév: -	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b):
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali/levelező
Tantárgy feladata és célja: A zenés színház kanonikus darabjainak megtekintése, a színházi formanyelv értő elsajátítása.	
Tantárgy tematikus leírása: Operák filmen és DVD-n Monteverditől Bartókig.	
Félévi számonkérés módja: A vetített előadásokról személyes értékelést és beszámolót kell készíteni, és a vetítés hetében elküldeni a cslgaspar@gmail.com címre. A terjedelem és a tartalmi mélység kinek-kinek a kezdő kapacitásához igazodik, nincs kötelező norma. Az első beszámoló képezi a személyes kezdőpontot, ehhez mérjük a félévfolyamán a fejlődést. A kurzus célja megismerkedés az opera műfajával, színházi-zenei nyelvezetével a személyes érdeklődés és esztétikai érzékenység szerint, amely remélhetőleg a kurzus folyamán elmélyül.	
Értékelése: Az első vetítés alkalmával készített beszámolóhoz képest elért fejlődés szerint, egyénileg.	
Ajánlott irodalom: Szabolcsi Bence: <i>A zene története</i> . Az őskortól a XIX. század végéig. [»Szabolcsi Bence Művei« 4.] Zeneműkiadó, Bp., ³ 1984. Elias, Norbert: <i>Mozart</i> . Egy zseni szociológiája. (Ford. Györi László) [»Mérleg«] Európa, Bp., 2000. Hanslick, Eduard: <i>A zenei szép</i> . Javaslat a zene esztétikájának újragondolására. (Ford. Csobó Péter György) [»Claves ad musicam«] Typotex, Bp., 2007. Lang, Paul Henry: <i>Az opera</i> . Egy különös műfaj különös története. (Ford. Gergely Pál) Zeneműkiadó, Bp., 1980. Szabolcsi Bence: <i>Európai virradat</i> . A klasszikus zene kialakulása Vivalditól Mozartig. [Szabolcsi Bence művei 3.] Zeneműkiadó, Bp., ³ 1982. Dahlhaus, Carl – Eggebrecht, Hans Heinrich: <i>Mi a zene?</i> (Ford. Koczó Pál) [»Osiris Tankönyvek«] Osiris, Bp., 1998.	

Tantárgy neve: Bevezetés a filozófiai gondolkodásba — szövegolvasás (Introduction to Philosophy as Readings in Philosophy)	Tantárgy Neptun kódja: BTÉRT47
	Tantárgyfelelős intézet: Filozófia
	Tantárgyelem: SZV
Tárgyfelelős (név, beosztás): Gáspár Csaba László egy. doc.	
Javasolt félév: bármelyik	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja (a/gy/k/b): k
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali
Tantárgy feladata és célja a filozófiai gondolkodás gyakorlása az európai szellemtörténet jelentős szövegeinek elemző-értelmező olvasásával. A kritikus, reflexív és önreflexív olvasás során tudatosítjuk a bölcséleti gondolkodásra jellemző sajátos világ, ember és társadalom észlelést, valamint ennek módszereit. A filozófiai szakkifejezések és érvelési módok elsajátítása révén a kurzus egyben bevezetés a filozófiába.	
Tantárgy tematikus leírása: A kijelölt szövegek értelmező olvasása foglalkozásról foglalkozásra. Az elemzendő szövegek a félév elején letölthetők a Filozófiai Intézet honlapjáról: http://filozofia.uni-miskolc.hu/	
Félévközi számonkérés módja: sikeres zárthelyi dolgozat.	
A vizsga anyaga és értékelése:	
<ul style="list-style-type: none"> • jeles: Jaspers könyv teljes egészében + 1 szabadon választott könyv megjelölt számú fejezete + elemzett szöveg; • jó: 1 szabadon választott könyv megjelölt számú fejezete + elemzett szöveg; • közepes: 1 szabadon választott könyv megjelölt számú fejezete vagy az elemzett szöveg; • elégséges: 1 szabadon választott könyv megjelölt számú fejezete. 	
Kötelező irodalom:	
JASPERS, KARL: <i>Bevezetés a filozófiába</i> . (Ford. Szathmáry Lajos) [»Mérleg«] Európa Könyvkiadó, Bp., 1987.	
ANZENBACHER, ARNO: <i>Bevezetés a filozófiába</i> . Herder, Bp., ¹ 1993. Cartaphilus, Bp., 2001.	
COTTINGHAM, JOHN (ED.): <i>Western Philosophy. An Anthology</i> . Blackwell, Oxford, 1996.	
Ajánlott ill. szabadon választható irodalom:	
RUSSELL, BERTRAND: <i>A filozófia alapproblémái</i> . (Ford. Fogarasi Béla) Kossuth Könyvkiadó, 1991. — 6 szabadon választott fejezet	
WARBURTON, NIGEL: <i>A filozófia világa</i> . (Ford. Bánki Dezső). Kossuth, Bp., 1993. — 3 szabadon választott fejezet	
ZIMMER, ROBERT: <i>A kapu újra nyílik</i> . Kulcs a klasszikus filozófiai művek jobb megértéséhez. (Ford. Harmat Márta) Helikon, 2008. — 3 szabadon választott fejezet (egy ókori, egy újkori és egy modern szerző)	
ZIMMER, ROBERT: <i>Filozófusbejáró</i> . Kulcs a klasszikus filozófiai művek jobb megértéséhez. (Ford. Deréky Géza) Helikon Kiadó, 2006. — 3 szabadon választott fejezet (egy ókori, egy újkori és egy modern szerző)	
FEARN, NICHOLAS: <i>Zénón és a teknősbéka</i> — avagy hogyan gondolkodjunk úgy, mint egy filozófus. (Ford. Ábrahám Zoltán) Akadémiai Kiadó, Bp., 2011. — 4 szabadon választott fejezet (egy ókori, egy újkori és két modern szerző)	
D'AMICO, ROBERT: <i>Contemporary Continental Philosophy</i> . [»Dimensions of Philosophy«] Westview Press, 1999.	

<p>Tantárgy neve:</p> <p>Esztétika 2. A film mint hangzó művészet esztétikája Aesthetics 2 The Aesthetics of Film as a Sound Art.</p>	<p>Tantárgy Neptun kódja: ZTELTBESZT2 TTELEBESZT2 ZTINEOESZT2</p> <p>Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Filozófiai Intézet</p> <p>Tantárgyelem:</p>
<p>Tárgyfelelős (név, beosztás): dr. Bognár László</p>	
<p>Javasolt félév: tavasz</p>	<p>Előfeltétel:</p>
<p>Óraszám/hét:</p>	<p>Számonkérés módja (a/gy/k/b):</p>
<p>Kreditpont:</p>	<p>Tagozat:</p>
<p>Tantárgy feladata és célja:</p> <p>Feladata: filmekből vett példák elemzésével, értelmezésével rámutatni a filmbeli hangzás főbb hatáselveire, a hang dramaturgiai, narratív szerepeire a filmekben. Cél: betekintést engedni az alkalmazott zene legnagyobb tartományába, a zenei végzettséghez kötődő filmes szakmák világába.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Némafilm és hangzó vetítés 2. A hangosfilm megjelenése. 3. Ének, beszéd, zene, tárgyak hangja, környezeti hangzás. 4-5. A hang narratív szerepe. 6-7. A beszéd és ének a filmen. 8. Diegetikus és nem-diegetikus hang. 9. A hang dramaturgiai szerepe. 10-12. A hangzás és a látvány kölcsönhatása. 13. A hangzás a filmi hatás létrehozásában. 14. A film audiális atmoszférája (hangzásvilága). 15. Házi-esszék megbeszélése. 	
<p>Félévközi számonkérés módja:</p> <p>A kurzust záró aláírás és jegy szükséges feltétele: 1 db. házi-esszé, beadási határidő: 2017. április 26., szerda éjféli. A 2017. április 27-én vagy később érkező esszét nem fogadok el, a hallgató „aláírás véglegesen megtagadva” bejegyzést kap, akkor is, ha egyéni tanrendet választott. A háziesszék alapján ajánlom meg a kurzust záró jegyet.</p> <p>A beadás kötelező 3 módja (vagyis mind a három módon be kell adni): (1) e-mail-be belemásolva, (2) ugyanahhoz az e-mailhez csatolva, (3) nyomtatva. A nyomtatott példányt az ME BTK Filozófiai Intézet titkárságán (ME BTK 208-as szoba) kell leadni Bognár László részére, az e-mailt a következő címre kell küldeni: bollario@uni-miskolc.hu (más e-mail-címre küldött esszét nem fogadok el).</p> <p>A házi-esszé főszövegének terjedelme: legalább 5000 karakter + betűköz. A főszöveg terjedelmébe nem számítanak bele: cím, alcím, mottó, jegyzetek. Idézetek, bibliográfiai leírások csak a jegyzetekben szerepelhetnek.</p> <p>A házi-esszé témája:</p>	

Az alábbiakban javasolt filmek egyikének filmi hangzását, filmzenéjét bemutatni a film egy vagy két szabadon választott jelenetének elemzésével, értelmezésével, a kurzusleírásban javasolt szakirodalom szabadon választott tételére támaszkodva.

A javasoltakon kívül más film elemzését nem fogadom el.

Elemzésre javasolt filmek:

Bódy Gábor + Vidovszky László 1983 A kutya éji dala;
Marcel **Carné** + Joseph **Kosma** 1951 Juliette ou la clé des songes (Juliette avagy az álmok kulcsa);
Charlie **Chaplin** 1925 The Gold Rush; 1931 City Lights; 1936 Modern Times;
Charlie Chaplin + Meredith **Wilson** 1940 The Great Dictator;
Sylvain **Chomet** + Benoît **Chares** – Mathieu **Cedid** 2003 Les Triplettes de Belleville (Belleville randevú);
René **Clair** + Erik **Satie** 1924 Entr'acte (Felvonásköz);
Francis Ford **Coppola** + Nino **Rota** 1972 Keresztapa;
Alan **Crosland** + Louis **Silver** – Al **Johnson** 1927 A jazz-énekes;
Michael **Curtiz** + Erich Wolfgang **Korngold** 1938 The Adventures of Robin Hood;
Michael Curtiz + Max **Steiner** 1942 Casablanca;
Stanley **Donen** – Gene **Kelly** + Lennie **Hayton** – Nacio Herb **Brown** – Arthur **Freed** 1952 Singin' in the Rain;
Clint **Eastwood** 2004 Milliós dolláros bébi;
Szergej **Eisenstein** + Szergej **Prokofjev** 1938 Alexander Nyevszkij 1944 Rettegett Iván;
Rainer Werner **Fassbinder** + Peer **Raben** 1976 Chinesisches Roulette; 1979 Die Ehe der Maria Braun; 1980 Lili Marleen; 1980 Berlin Alexanderplatz; 1982 Querelle;
Gaál István + **Szöllősy András** 1963 Sodrásban; 1970 Magasiskola;
Abel **Gance** + Robert **Israel** 1923 + 2008 La roue;
Abel Gance + Arthur **Honegger** 1927 Napoleon;
Jean-Luc **Godard** + Martial **Solas** 1959 Kifulladásig;
Jean-Luc Godard + Michel **Legrand** 1962 Vivre sa vie (Éli az életét);
Peter **Greenaway** + Michael **Nyman** 1982 A rajzoló szerződése;
Alfred **Hitchcock** 1929 Black Mail;
Alfred Hitchcock + Bernard **Herrmann** 1958 Vertigo; 1959 North by Northwest; 1960 Psycho;
Huszárik Zoltán + **Durkó Zsolt** 1965 Elégia;
Huszárik Zoltán + **Jeney Zoltán** 1971 Tisztelet az öregasszonyoknak; 1971 Szindbád;
Jancsó Miklós + **Jeney Zoltán** 1964 Így jöttem;
Jancsó Miklós + **Vujicsics Tihamér** 1969 Sirokkó;
Jim **Jarmusch** + Jozef van **Wissem** – Yasmine **Hamdan** – **SQÜRL** 2013 Only Lovers Left Alive (Halhatatlan szeretők);
Krzysztof **Kieslowski** + Zbigniew **Preisner** 1993 Trois couleurs: Bleu;
Grigorij **Kozincev** – Leonyid **Trauberg** + Dmitrij **Sosztakovics** 1929 Új Babilon;
Stanley **Kubrick** + Wendy **Carlos** 1971 Mechanikus narancs;
Stanley Kubrick + Aram Hacsaturján - Ligeti György – Johann Strauss - Richard Strauss 1979 2001: A Space Odyssey;
Lev **Kulesov** – **Varga Judit** 1924 + 2016 Mr. West rendkívüli kalandjai a bolsevikok országában;
Fritz **Lang** + Gottfried **Huppertz** 1924 Die Nibelungen 1-2.; 1927 Metropolis;
Ang **Lee** + **Tan Dun** 2000 Tigris és sárkány;
Sergio **Leone** + Ennio **Morricone** 1966 A jó, a rossz és a csúf;
Nemes László + **Zányi Tamás** + **Melis László** 2015 Saul fia;
François **Ozon** + Krishna **Levy** 2002 8 femmes;
François Ozon + Philippe **Rombi** 2014 Une nouvelle amie;
Pálfi György 2012 Hölgyeim és uraim - Final Cut;
Harold **Ramis** + George **Fenton** 1993 Groundhog Day (Idétlen időkig);
Carol **Reed** + Anton **Karas** 1949 A harmadik ember;
Godfrey **Reggio** + Philip **Glass** 1982 Koyaanisqatsi;
Alain **Resnais** + Hanns **Eisler** 1955 Nuit et brouillard;

Alain Resnais + Francis **Seyring** 1961 Tavalý Marienbaadban;
 Leni **Riefenstahl** + Herbert **Windt** 1933 Sieg des Glaubens; 1938 Olympia;
 Douglas **Sirk** + Frank **Skinner** – Sammy **Fain** – Henry **Mancini** 1959 Imitation of Life (Mahalia Jackson);
 Fernando **Solana** + Astor **Piazzola** 1985 Tangos: el exilio de Gardel;
 Joseph von **Sternberg** + Firedrich **Hollaender** 1930 A kék angyal;
Tarr Béla + **Vígh** Mihály 1987 Kárhozat; 2000 Werckmeister harmóniák; 2011 Torinói ló;
 Jacques **Tati** + Francis **Lemarque** 1967 Playtime;
 Lars von **Trier** + Joachim **Holbek** 1991 Europa;
 Lars von Trier + Bo **Holten** 1984 The Element of Crime;
 Dziga **Vertov** + Pierre **Henry** 1929 + 1993 L’Homme à la camera;
 Dziga Vertov + Michael **Nyman** 1929 + 2002 Man with a Movie Camera;
 Jean **Vigo** – Maurice **Jaubert** 1933 Zéro de conduite (Magatartásból elégtelen); 1934 L’Atalante;
 Orson **Welles** + Henry **Mancini** 1958 A gonosz érintése;
 Billy **Wildler** + Miklós **Rózsa** 1945 Lost Weekend (Férfiszenvedély);
 Wim **Wenders** + Laurent **Petitgand** 1995 Die Gebrüder Skladanowsky;
Wong Kar-Wai + Frankie **Chan** – Roel A. **Garcia** 1994 Csungking expressz;
 William **Wyler** + Alfred **Newman** 1939 Wuthering Heights (Üvöltő szelek);

Értékelése:

(félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok)

A házi-esszék értékelése

aláírás megtagadva: ha nem érkeznek meg határidőre a házi-esszék.

jeles: a dolgozat a szakirodalmat feldolgozva (hivatkozásokkal) a választott témában releváns tézist ismertet, az állítást kellő értelmezhetőségben kifejti, érvekkel, példákkal, gondolatmenet-rekonstrukcióval támasztja alá

jó: a dolgozat a szakirodalmat feldolgozva (hivatkozásokkal) a választott témában releváns tézist ismertet, az állítást kellő értelmezhetőségben kifejti,

közepes: a dolgozat a választott témában releváns tézist ismertet, az állítást kellő értelmezhetőségben kifejti

elégséges: a dolgozat a választott témában releváns tézist ismertet

elégtelen: a dolgozat olyan tézis állít, amely relevánsan nem vonatkoztatható a választott témára.

Kötelező irodalom:

Chion, Michel *Le Cinéma comme art sonore 1-3*.

Chion, Michel 1982 *La voix au cinéma*. [Le Cinéma comme art sonore 1.] Paris: Éditions d’Étoile (Cahiers du cinéma, Coll. Essais).

Chion, Michel 1992 *Le Son Au Cinéma*. [Le Cinéma comme art sonore 2.] Nouv. éd. rev. corr. Paris: Éditions d’Étoile (Cahiers du cinéma, Coll. Essais).

Chion, Michel 1988 *La toile trouée. La parole au cinéma*. [Le Cinéma comme art sonore 3.] Paris: Éditions d’Étoile (Cahiers du cinéma, Coll. Essais).

Angolul: **Chion**, Michel 2009 (2003) *Film. A Sound Art*. Trl. Claudia Gorbman. New York: Columbia University Press (Film and Culture Series).

Chion, Michel 1983 *Guide de objets sonores. Pierre Schaeffer et la recherche musicale*. Paris: Institut National de l’Audiovisuel – Buchet/Chastel (Bibliothèque de Recherche Musicale).

Angolul: **Chion**, Michel 2009 *Guide to Sound Objects*. Trl. John Dack, Christine North.
 URL:

<https://monoskop.org/log/?p=536> (utoljára látogatva 2017. január 30.)

Chion, Michel 1995 *La Musique au cinéma*. Paris: Fayard (Les chemins de la musique).

Chion, Michel 2013 *L’Audio-vision. Son et image au cinéma*. 3e éd. Paris: Armand Colin (Collection Cinéma/Arts visuels, dir. Michel Marie).

Angolul: **Chion**, Michel 1994 (1990) *Audio-Vision. Sound on Screen*. Ed., trl. Claudia

Gorbman, forew. Walter Murch. New York: Columbia University Press.

Gorbman, Claudia 1987 *Unheard Melodies. Narrative Film Music*. London - Bloomington – Indianapolis: BFI - Indiana University Press (BFI Books).

Kalinak, Kathryn 2014 *Filmzene. Nagyon rövid bevezetés*. Ford. Rác Judit. Budapest: Rózsavölgyi és Társa (MÜPA könyvek).

Kalinak Kathryn 1992 *Settling The Score. Music and the Classical Hollywood Film*. Wisconsin – London: The University of Wisconsin Press (Wisconsin Studies in Film, gen. eds. David Bordwell, Donald Crafton, Vance Kepley, sup. ed. Kristin Thompson).

Kenedi János (szerk.) 1978 *Film + Zene = Filmzene? Írások a filmzenéről*. Budapest: Zeneműkiadó.

Ajánlott irodalom:

Adorno, Theodor Wiesengrund – **Eisler**, Hanns 1973 *Filmzene*. Ford. Báti László. Budapest: Zeneműkiadó.

Attali, Jacques 2001 (1977) *Bruits: essai sur l'economie politique de la musique*. Nouv. éd. rev. et augm. Fayard (Presses Universitaires de France). Angolul: **Attali**, Jacques 1977 *Noise. The Political Economy of Music*. Trl. Brian Massumi, Forew. Fredric Jameson, Afterw. Susan McClary.

Minneapolis – London: University Of Minnesota Press (Theory and History of Literature, Vol. 16.)

Cooke, Mervyn 2008 *A History of Film Music*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dolar, Mladen 2006 *A Voice and Nothing More*. Cambridge, MA – London: The MIT Press (Short Circuits, ed. Slavoj Žižek).

Duchovnay, Gerald (ed) 2004 *Film Voices. Interviews from Post Script*. Albany: State University of New York Press (The SUNY Series – Cultural Studies in Cinema / Video, ed. Wheeler Winston Dixon).

Eisenstein, Szergej Mihajlovics 1998 *Válogatott tanulmányok*. Vál., szerk., előszó Bárdos Judit. Budapest: Áron Kiadó.

Kassabian, Anahid 2002 (2001) *Hearing Film. Tracking Identifications in Contemporary Hollywood Film Music*. New York – London: Routledge.

Larsen, Peter 2007 *Film Music*. Trl. John Irons. London: Reaktion Books.

Lissa, Zofia 1978 *A filmzene esztétikája*. Ford. Réthy Ágnes. Budapest: Magyar Filmtudományi Intézet és Filmarchívum (Filmművészeti könyvtár 59.).

Neumeyer David 2014 *The Oxford Handbook of Film Music Studies*. Oxford – New York: Oxford University Press.

Redner Gregg 2011 *Deleuze and Film Music. Building a Methodological Bridge Between Film Theory and Music*. Bristol – Chicago: Intellect.

Silverman, Kaja 1988 *The Acoustic Mirror. The Female Voice in Psychoanalysis and Cinema. Theories of Representation and Difference*. Bloomington – Indianapolis: Indiana University Press.

Siska Ádám – **Szigetvári** Andrea 2014 *Hangdizájn, hangszintézis és hangátalakítás*. Budapest: Typotex. URL:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011-0010_szigetvari_hangdesign/adatok.html

(utoljára látogatva 2017. január 30.)

Sonnenschein, David 2013 *Sound Design. The Expressive Power of Music, Voice and Sound Effects in Cinema*. Studio City, CA: Michael Wiese Production.

Sterne, Jonathan (ed) 2012 *The Sound Studies Reader*. London – New York: Routledge.

Walker, Elsie 2015 *Understanding Sound Tracks Through Film Theory*. Oxford: Oxford University Press.

Wierzbicki, James 2009 *Film Music. A History*. New York: Routledge.

A tömbösített kurzusok időpontjai (összesen 14 tanóra 4 alkalomra tömbösítve):

2017. március 3., péntek, 13.30-19.00,

2017. március 24. péntek, 13.30-19.00,

2017. április 28. péntek, 13.30-19.00,

2017. május 12. péntek, 13.30-18.00.

Helyszín: BBZI, Zenepalota, **110-es terem**.

